

Redovisning av jämlikhet och jämlighetsarbete 2006-2007

Fastställd av jämställdhetskommittén 2008-05-27

Innehållsförteckning

Inledning	3
Fortlöpande uppdrag	3
Jämställdhetskommittén och jämställdhetsfunktionen	3
Medel för insatser som främjar jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet 2006	4
Medel för insatser som främjar jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet 2007	5
Återrapportering av jämlikhetsmedel 2006 och 2007	6
Chefen för avdelningen för utveckling av pedagogik och interaktivt lärande	7
Områdes- och fakultetsnämnder samt institutioner/motsvarande	8
Juridiska fakulteten	8
Utbildningsvetenskapliga fakulteten	8
Åtgärdsprogrammet för 2006-2007	10
Juridiska fakulteten	10
Utbildningsvetenskapliga fakulteten	10
Teologiska fakulteten	11
Medicinska och farmaceutiska fakulteterna	11
Institutionen för psykologi	12
Chefen för avdelningen för utveckling av pedagogik och interaktivt lärande	12
Jämställdhetshandläggaren	13
Föreståndaren för Centrum för genusvetenskap och prefekten för sociologiska institutionen	13
Bilagor	14
Bilaga 1. Förslag till kursplan "Tolerans – val eller skyldighet? En kurs om maktordningarna kön, sexualitet och etnicitet" 7,5 högskole-poäng, bildningskurs	14

Inledning

Rektor fastställde Uppsala universitets första plan för jämlikhet avseende sexuell läggning och könsidentitet 2006-02-28. För att komma i takt med universitetets övriga planer beslutades den gälla för perioden 2006 - 2009. Det vanligen ettåriga åtgärdsprogrammet blev av samma skäl tvåårigt.

Planen som gäller för både anställda och studenter är strukturerad på samma sätt som den centrala jämställdhetsplanen med fortlöpande uppdrag, delmål och åtgärdsprogram.

Fortlöpande uppdrag

Jämställdhetskommittén och jämställdhetsfunktionen

Plan för jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet fastställdes av Rektor 2006-02-28. Det är första gången universitetet fastställer en plan för sexuell läggning och könsidentitet och planen är denna gång fyraårig för att komma i fas med universitetets andra planer som rör lika villkorsfrågor. Planen gäller för 2006-2009 och har, precis som jämställdhetsplanen, karaktär av verksamhetsplan. Det första åtgärdsprogrammet är tvåårigt och detta motiveras med att det initialt tar tid att implementera arbetet och det är inte realistiskt att åtgärderna ska genomföras till fullo under en ettårsperiod.

Åtgärdsprogram för jämlikhet vad gäller sexuell läggning och könsidentitet 2008 fastställdes av rektor 2007-12-18.

År 2006 påbörjades arbetet med att utforma en broschyr om hbt-perspektiv och undervisning i samarbete med avdelningen för utveckling av pedagogik och interaktivt lärande (UPI). Broschyren *Hbt-perspektiv och undervisning. Pedagogiska förhållningssätt och övningar för lärare* blev färdig 2007.

I september 2007 arrangerade jämställdhetskommittén i samarbete med mångfaldskommittén ett seminarium med HomO som talade över ämnet *Mångfald – från rättigheter till lönsamheter?*

Jämställdhetskommittén utlyser årligen jämställdhetsmedel för insatser som främjar jämställdhet, analyser av kurslitteratur ur genusperspektiv samt insatser som främjar jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet.

Jämställdhetskommittén delade ut tryckbidrag till Uppsala studentkårs två analyser av kurslitteratur ur genusperspektiv respektive hbt-perspektiv.

Jämställdhetshandläggaren, ass. jämställdhetshandläggaren och jämlikhetsansvarig vid Uppsala studentkår deltog i Sveriges Förenade Gaystudenters konferens *Att motverka heterofabriken* i mars 2006. Jämställdhetshandläggaren deltog även som föredragshållare och berättade om kommitténs arbete med att utforma en jämlikhetsplan.

Medel för insatser som främjar jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet 2006

Jämställdhetskommittén delade år 2006 ut 36 000 kronor för insatser som främjar jämlikhet avseende sexuell läggning och könsidentitet.

Av totalt fyra ansökningar beviljades tre. En av dem som beviljades medel genomförde aldrig sin insats och finns av den anledningen inte med i den kortfattade sammanfattningen nedan.

1. Ansökan om medel för granskning av valda delar av kurslitteraturen på A- och B-kursen i sociologi ur ett hbt-perspektiv

Uppsala studentkår har ett permanent kurslitteraturgranskningsprojekt för studenter som är intresserade av att göra granskningar av sin kurslitteratur ur ett jämlikhetsperspektiv. Studentkåren söker därför medel för att kunna ersätta sociologistudent Emelie Skog för genomläsning och granskning av litteratur från A- och B-kursen i sociologi samt rapportframställan.

Kontaktperson: Anna Olovsson Lööf, student

Ansökt belopp: 15 400 kronor

Beviljat belopp: 20 000 kronor

Motivering: Viktig insats varför jämställdhetskommittén beslutar att höja det ansökt beloppet.

2. Ansökan om medel för att anordna filmseminarium Queersociologiska filmseminariet - en serie om könsidentiteter och sexualiteter i gränslandet

Jämställdhetsgruppen vid sociologiska institutionen planerar att arrangera filmseminarium för forskare och studenter ungefär en gång i månaden under höstterminen 2006. Filmerna är valda för att ge en bred representation av HBT-frågor. Inför varje seminarium distribueras diskussionsunderlag

Kontaktperson: Linn Egeberg Holmgren, doktorand

Ansökt summa: 15 200 kronor

Beviljat belopp: 16 000 kronor

Motivering: Genomtänkt initiativ som kompletterar övrig institutionsverksamhet.

Medel för insatser som främjar jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet 2007

Jämställdhetskommittén delade år 2007 ut 85 806 kronor för insatser som främjar jämlikhet avseende sexuell läggning och könsidentitet.

Samtliga inkomna ansökningar beviljades.

Nedan följer en kort sammanfattning av beviljade medel.

1. Ansökan om medel för att anordna föreläsningsseminarier om heteronormativitet samt enkätundersökning av läkarprogrammet och sjuksköterskeutbildningen

Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap har under våren 2007 haft två uppmärksammade föreläsningar om heteronormativ kommunikation och planerar att erbjuda fler föreläsningsseminarier. Institutionen avser även att i samarbete med Akademiska sjukhuset genomföra en enkätundersökning av läkarprogrammet och sjuksköterskeutbildningen för att undersöka undervisning, undervisningsmaterial och kurslitteratur ur HBT-perspektiv.

Kontaktperson: Gerd Rödahl, doktorand., och Marianne Carlsson, professor

Ansökt belopp: 30 000 kronor

Beviljat belopp: 30 000 kronor

2. Ansökan om medel till ett jämställdhetspass "Vad är queer? Om sexualitet och normalitet" vid den teologiska institutionen

Teologiska institutionen ska under den pedagogiska dagens jämställdhetspass bjuda in queerforskaren Fanny Ambjörnsson, Stockholm universitet, att hålla föredrag och leda diskussionen under temat "Vad är queer? Om sexualitet och normalitet".

Kontaktperson: Eberhard Herrmann, professor

Ansökt belopp: 5 274 kronor

Beviljat belopp: 5 274 kronor

3. Ansökan om medel för att anordna HBT-seminarier vid institutionen för psykologi

Jämställdhetsgruppen vid institutionen för psykologi planerar att anordna två HBT-seminarier med Anneli Svensson, socionom och psykoterapeut respektive Anette Sjödin, koordinator och projektledare från RFSL Stockholm för lärare och forskarstuderande samt studentrepresentanter.

Kontaktperson: Timo Hurtsi, universitetslektor

Ansökt belopp: 8 200 kronor

Beviljat belopp: 8 200 kronor

4. Ansökan om medel för att kunna initiera arbete för HBT- och genusperspektiv på universitetets medicin- och vårdutbildningar

HBT-föreningen Uppsala sjuksköterskestudenter planerar att anordna informationsträff för studenter och anställda ges möjlighet att få höra studenter och anställda från andra lärosäten redogöra för sitt jämlikhetsarbete. Förening har även för avsikt att köpa in litteratur samt anordna fyra öppna föreläsningar om jämlikhetsrelaterade frågor.

Kontaktperson: Sofia Hallström, student

Ansökt belopp: 27 000 kronor

Beviljat belopp: 21 000 kronor

5. Ansökan om medel för att kvalitetssäkra kbt-seminarieserien på psykologprogrammet utifrån ett HBT-perspektiv

De sökande har för avsikt att i nära samarbete med kursansvarig integrera och komplettera kbt-seminarieserien utifrån ett HBT- och genusperspektiv.

Kontaktpersoner: Malin Dahlström, student och Emma Wallin, student

Ansökt belopp: 21 332 kronor

Beviljat belopp: 21 332 kronor

Återrapportering av jämlikhetsmedel 2006 och 2007

Samtliga som beviljades medel 2006 har antingen genomfört de insatser och analyser som ansökningarna avsåg.

Utbetalningen av medel försenades med drygt tre månader vilket innebär att återrapporteringen förlängdes till halvårsskiftet 2008.

För mer information om genomförda insatser och analyser kontaktas lämpligen kontaktpersoner enligt listan ovan.

På jämställdhetskommitténs hemsida www.jamst.uadm.uu.se finns även mer information om tidigare insatser och analyser.

Chefen för avdelningen för utveckling av pedagogik och interaktivt lärande

I samband med momenten om student- lärarroll och heterogenitet på UPIs pedagogiska kurser behandlas för lärarna relevanta aspekter av sexuell läggning och könsidentitet. Planer fanns också att ordna ett särskilt seminarium kring dessa frågor under hösten 2006, men detta föll tyvärr på att de tilltänkta föreläsarna fick förhinder.

Under 2006 pågick ett intensivt arbete med en revidering av universitetets pedagogiska program. I detta arbete är aspekter kring likabehandling viktiga och beaktas, så att de kan komma att genomsyra undervisningen vid Uppsala universitet framöver.

Arbetet med att revidera det pedagogiska programmet pågick under 2007 i samråd med jämställdhetsfunktionen och andra sakkunniga för att dessa frågor ska bli väl belysta i universitetets nya pedagogiska program.

Påbörjade arbetet med att utforma en broschyr om hbt-perspektiv och undervisning i samarbete med jämställdhetskommittén. Broschyren blev färdig 2007.

Områdes- och fakultetsnämnder samt institutioner/motsvarande

Juridiska fakulteten

Arbete med planer på fakultets och institutionsnivå

Fakulteten och institutionen har antagit en ny likabehandlingsplan som kompletterar jämställdhetsplanen. Den antagna planen är helt nyskriven och är tänkt att ge stödje punkter för likabehandlingsarbetet. I planen uppställs konkreta och utvärderingsbara mål för verksamheten. Planen har bifogats denna redogörelse. Likabehandlingsplanen följer systematiken i gällande lagstiftning, vilket innebär att åtgärdsprogrammet mot sexuella trakasserier istället återfinns i fakultetens och institutionens jämställdhetsplan.

Båda planerna är utformade utifrån uppfattningen att åtgärderna måste vara tydliga och kunna utvärderas. De mer övergripande målen har diskuterats i olika fora och slutligen antagits av fakultetsnämnden. De konkreta åtgärderna följs upp årligen. Uppföljningen sker genom att ansvariga för de olika åtgärds punkterna åläggs att i oktober varje år rapportera till jämställdhetsgruppen hur utfallet blivit. Jämställdhetsgruppen sammanställer resultaten och föreslår förändringar inför kommande år.

Åtgärder mot sexuella trakasserier

Juridiska fakulteten har berett utrymme för studieutskottet att informera om sexuella trakasserier. Information har lämnats i samtliga studentgrupper på termin 2.

Samtliga kurser på grundnivå har med en enkätfråga i den avslutande kursutvärderingen om förekomsten av sexuella trakasserier. Formuleringen är snarlik på de olika kurserna. Den som används på Terminskurs 2 har bifogats (bilaga 3). Själva frågan om sexuella trakasserier är fråga 16 i den bifogade enkäten. Svarsfrekvensen på enkäten har generellt varit hög och fler än 70 procent av studenterna besvarar enkäten. Få studenter upplever sig vara utsatta för kränkande beteende. På terminskurs 2 svarade 95 procent av dem som svarade på frågan att de inte utsatts för kränkande. Totalt svarade 11 personer att de utsatts för kränkande beteende och 6 av dessa angav kön som grund för kränkningen och 6 att skälet varit annat än dem som specifikt angavs i enkäten. Enkätsvaren har föranlett att kursföreläsarna uppmanats att fortsatt vara uppmärksamma på denna fråga.

Fakultetens och institutionens mål och åtgärder mot sexuella trakasserier redovisas i jämställdhetsplanen under punkten 5. Där anges mer specifikt hur arbetet bedrivits under perioden.

Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Likabehandlingsplan för studenter

Utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden antog hösten 2007 en likabehandlingsplan för studenter. Likabehandlingsplanen tar sin utgångspunkt i universitetets plan och tar hänsyn till lärarprogrammets speciella utformning med stor valfrihet för studenterna att själva utforma sin utbildning. Likabehandlingsplanen för studenter finns tillgänglig på fakultetens hemsida och ska sitta uppe i studerandeexpeditionen i kvarteret Seminarieret.

Arbete för en arbets-/studiemiljö som är fri från diskriminering m.m.

Fakultetsnämnden har genom tydliga handläggningsordningar för uppkomna problem i jämställdhets- och likabehandlingsplaner skapat en struktur för eventuella fall av diskriminering m.m. Fakultetsledningen har vidare regelbundna kontakter med institutionsledningarna och kårens studiebevakare i syfte att bibehålla ett öppet diskussionsklimat. Ordföranden i fakultetens jämlikhets- och jämställdhetsutskott har under 2007 varit arrangör för en temadag för anställda vid

fakultetens enheter om genusfrågor och sexuella trakasserier. Inför sommaren 2008 planeras en temadag om sexuell läggning och könsidentitet.

Beredskap på diskriminering under verksamhetsförlagd utbildning

Inför lärarstudenternas första moment med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) informeras de om gällande regelverk samt om hur de ska gå till väga om det uppstår en problematisk situation under VFU. I samband med informationstillfället delas en folder med informationen ut. En elektronisk version av informationsfoldern finns därefter tillgänglig för nedladdning av studenterna även under kommande VFU-perioder. I informationsmaterialet finns instruktioner om hur studenten ska hantera problem som uppkommer under den verksamhetsförlagda utbildningen samt var de ska vända sig för att få hjälp och stöd om så behövs.

Information om regelverket och handläggningsordningen av diskrimineringsärenden och andra problem under VFU framgår även i fakultetens likabehandlingsplan för studenter.

I de utbildningar av VFU-handledarna inom förskola och skola ingår numera presentation av hur jämlikhetsfrågor behandlas inom lärarutbildningen samt vilka kunskaper inom detta område som studenterna har med sig när de går ut på VFU.

Utformning av informationsmaterial och informationsaktiviteter.

Fakultetsnämnden arbetar medvetet med att i informationsmaterial, annonser och andra media genom ord och bild på ett inkluderande sätt gestalta verksamheten inom fakultetens ansvarsområde. I fakultetens likabehandlingsplan för studenter ingår exempelvis ett uppdrag till ansvariga för rekrytering och information ska bevaka att den bild av utbildningen som presenteras i informationsmaterial är öppen och inbjudande.

Åtgärdsprogrammet för 2006-2007

Åtgärdsprogrammet för 2006-2007 är strukturerat med mål-, åtgärds- och ansvarsformuleringar för att tydliggöra vad som skall uppnås under perioden, hur det skall uppnås och vem som är ansvarig för att det uppnås.

Juridiska fakulteten

I universitetets gemensamma plan har bland andra juridiska institutionen ålagts att vidta särskilda åtgärder som syftar till att höja medvetenheten kring frågor som rör sexuell läggning och könsidentitet hos såväl lärare som studenter som övrig personal.

I enlighet med det givna uppdraget arrangerade juridiska institutionen den 22 november 2007 en halvdag om rättsvetenskapliga perspektiv på sexuell läggning och könsidentitet. Seminariet hölls inom ramen för den seminarierie om pedagogiska frågor som anordnats av utbildningsutskottet för fakultetens medarbetare under de senaste åren. Inbjudan gick ut till samtliga medarbetare.

Seminariet syftade till att informera om och inspirera till att inkludera nya perspektiv i forskningen. Seminariet inleddes med föredrag av två av fakultetens forskare som arbetat med frågeställningar med anknytning till områdena sexuell läggning och könsidentitet. Docenten Anna Singer höll en inledning över ämnet Den moderna reproduktionstekniken – en utmaning för familjerätten och docenten Thomas Bull inledde utifrån rubriken Åke Green och yttrandefriheten. Hur förhåller vi oss till konflikter mellan grundläggande rättigheter? Vid seminariet deltog 17 personer. Detta är färre än vad som vore önskvärt, men förhoppningsvis kan ändå seminarier av detta slag förstärka intresset för dessa frågor.

Vi valde att rikta oss till fakultetens och institutionens medarbetare i detta första steg. Avsikten var att öka den interna medvetenheten och väcka intresset för dessa frågor. Vi har sett detta som en del i organisationens eget lärande och fortbildning. Kunskapen utgör en viktig förutsättning för att på sikt kunna nå de mål som satts upp i de universitetsgemensamma dokumenten och fakultetens jämställdhetsplan och likabehandlingsplan.

Planen är att under hösten hålla en föreläsning med möjlighet till diskussion och eventuellt även workshops om sexuell läggning och könsidentitet. Arrangemanget skall riktas mot studenterna. Arbetet med halvdagen har ännu bara precis börjat, men siktet är inställt på att halvdagen skall kunna hållas i oktober 2008.

Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Jämlikhetsperspektiv och kunskap om människors skilda livsvillkor

Läroprogrammens obligatoriska kurser inom det allmänna utbildningsområdet (AOU) har flera moment där frågor som behandlar människors skilda livsvillkor och har ett jämlikhetsperspektiv. Flera moment berör särskilt sexuell läggning och könsidentitet.

Sedan 2007 medverkar en gästlärare från RFSL i AOU I på den första terminen inom läroprogrammet. Lärarstudenterna får på detta sätt insyn i RFSL:s skolverksamhet. I AOU II ingår undervisning om faktorer som kön, sexualitet och funktionshinder i relation till identitetsskapande, socialiseringsprocesser och normaliseringsprocesser i förskola och skola.

Teologiska fakulteten

Teologiska fakulteten genomförde 2006 en inventering av föreläsare över temat "Queer". Hösten 2007 föreläste queer-forskaren Fanny Ambjörnsson, Stockholms universitet, på teologiska institutionens pedagogiska dag om *Vad är queer? Om sexualitet och normalitet*.

Medicinska och farmaceutiska fakulteterna

Hösten 2006 anordnade jämställdhetskommittén vid vetenskapsområdet medicin och farmaci ett seminarium med Jenny Körlin från Karolinska institutet. Hon presenterade rapporten *Vidgade perspektiv i utbildningen* som är en granskning av utbildningen utifrån kön, sexuell läggning, etnicitet, religion och funktionshinder genomförd av sjuksköterske- och läkarstudenter på KI.

Våren 2007 anordnade vetenskapsrådets jämställdhetskommitté i samarbete med fakulteternas grundutbildningskommittéer seminarium om *Likabehandling med fokus på kön, sexualitet och identitet* för lärare och studenter. Föreläsare var Anna-Clara Olsson, koordinator för Läkarprogrammet, och Caroline Olsson, koordinator för breddad rekrytering och likabehandling av studenter, från Karolinska institutet. Ett 50-tal personer deltog.

Vetenskapsrådets jämställdhetskommitté har delat ut 12 500 kronor till *Genustänkande barnmorskor*.

Samtliga av vetenskapsrådets program har infört kursvärderings/terminsfrågor om likabehandling.

Båda grundutbildningskommittéerna har en kontaktperson/studievägledare som är ansvarig för studenter som är småbarnsföräldrar.

Jämlikhetsutbildning inom den medicinska fakulteten

I Logopedprogrammets kurs *Funktionella och organiska röststörningar* ges under femte terminen momentet *Den transsexuella patienten – logopedens arbete*.

I Läkarprogrammet ingår under den första terminen halvdagsundervisning om genusperspektiv på läkarrollen under rubriken *Hur blir 'man' läkare?* Målet är att studenterna ska förstå grunderna för olika genusperspektiv, kunna tillämpa en samhällsvetenskaplig genusanalys på läkararbetet samt förstå och reflektera över vad kön har för betydelse. Föreläsare har varit Kristina Eriksson från Centrum för genusvetenskap. Under Läkarprogrammets andra termin ingår en halvdag med undervisning om diskriminering på grund av religion, sexualitet, etnicitet och kön i regi av Lina Gidlund från Diskrimineringsbyrån. Målet är att studenterna ska få insikt om det ansvar de kommer ha i sin roll som vårdgivare avseende diskriminering. Syftet är också att de ska lära sig vilka rättigheter de har som anställda och hur de kan jobba att förebygga diskriminering.

I Sjuksköterskeprogrammet ingår i kursen *Omvårdnadens innehåll och metoder II* temat *Diskrimineringsgrunder*. Föreläsare är, förutom Lena Gidlund, Gerd Rönndahl med temat *Heteronormativitet inom omvårdnad*. Flera lärare inom Sjuksköterskeprogrammet har deltagit i kursen *Genus-coachning*.

I Sjukgymnastprogrammet delas en broschyr om diskriminering ut till förstagångsstudenter på första terminen. Inom programmet har det anordnats seminarium om könsmedveten pedagogik för lärarna.

Institutionen för psykologi

Under vårterminen 2006 anordnade Uppsala studentkår ett välbesökt seminarium vid institutionen för psykologi för studenter och lärare. Tre studenter på psykologprogrammet, Malin Dahlström, Sara Nilsson och Emma Wallin, presenterade sin rapport *Psykologutbildningen ur ett hbt-perspektiv*. Vid ett lärarmöte vårterminen 2007 presenterade två av studenterna rapporten för diskussion om möjliga förändringar inom psykologprogrammet.

Under ht 2007 har två hbt-seminarier genomförts med projektmedel från den centrala jämställdhetskommittén. All personal har inbjudits samt studenter från grundutbildningen. Seminarielidare från RFSL har medverkat. I september föreläste Anette Sjödin om *Heteronormativitet och dess konsekvenser – orientering om homo-, bi- och trans-perspektiv*. Anneli Svensson föreläste i december under rubriken *Hur kan hbt-kompetens förbättra din student- eller klientrelation?*

Ytterligare ett projekt har genomförts med ekonomiskt stöd från jämställdhetskommittén. Två studenter, Malin Dahlström och Emma Wallin genomförde en kvalitetssäkring av kbt-seminarieserien på psykologprogrammet utifrån hbt- och genusperspektiv. Arbetet resulterade i nya lektioner, riktade till både kbt- och pdt-studenter, samt en revidering av arbetsmaterial och gruppövningsinstruktioner i kbt-kurserna i syfte att upptäcka och avlägsna "ojämställda" formuleringar och fallbeskrivningar.

Chefen för avdelningen för utveckling av pedagogik och interaktivt lärande

Genomföra en analys av litteratur och upplägg etc. av den pedagogiska kursen för universitetslärare utifrån jämlikhetsperspektiv vad avser sexuell läggning och könsidentitet

Under den pedagogiska kursen för universitetslärare ingår obligatoriska uppgifter där deltagarna får tillfälle att reflektera kring studentgruppens sammansättning och hur den påverkar lärarens undervisningsstrategier. Deltagarna läser broschyrerna "Könsmedveten pedagogik!", "Undervisa tillgängligt!" och "HBT-perspektiv och undervisning" samt de policydokument som gäller för Uppsala universitet, till exempel planen för jämlikhet, likabehandlingsplanen m.m. Läsningen diskuteras i mindre grupper på kursen och därefter i plenum. Diskussionen är inriktad på vad som var nytt för kursdeltagarna, i vilken mån planerna beaktas på den egna institutionen och vad man kan göra för att öka planernas genomslag i undervisning och andra studentkontakter.

PU, före detta UPI, arbetar mycket med att skapa ett öppet och inkluderande klimat under deras kurser samt att ta tillvara gruppen som resurs och den som har en forskningsinriktning mot t.ex. genus, mångfald, likabehandling och så vidare. eller erfarenhet av att arbeta strategiskt med sådana frågor uppmanas att bidra med sitt perspektiv till diskussionerna under kursen.

PU har också en del uppgifter där deltagarna kan välja fokus och då är det inte ovanligt att deltagarna väljer frågor inom likabehandlingslagens spektra. Eftersom PU har ett system med kamratfeedback kommer även dessa perspektiv flera kursdeltagare till del.

I lärargruppen har PU påbörjat en diskussion om hur olika begrepp används i kurslitteraturen och under våra kurser och vi arbetar nu med att "perspektivisera" sitt arbete och sin begreppsanvändning i så hög grad som möjligt. En fråga som är av största vikt att diskutera vidare kring är vilken syn var och en i kollegiet har på vissa begrepp och att därmed ifrågasätta det som är för givet taget. En av våra lärare skrev ett internt diskussionsunderlag med anledning av detta och diskussionerna har påbörjats och fortgår under 2008 i lärarkollegiet.

Jämställdhetshandläggaren

I åtgärdsprogrammet för 2006-2007 var ett av målen att heteronormativitet i utbildningen ska uppmärksammas och problematiseras på alla nivåer inom universitetet. En av åtgärderna var att det ska finnas tillgång till förslag på frågeformuleringar som kan användas av de institutioner som inkluderar frågor om jämlikhet vad avser sexuell läggning och könsidentitet i sina kursvärderingar. Utformningen av frågor har avvaktat färdigställandet av broschyren *Hbt-perspektiv och undervisning. Pedagogiska förhållningssätt och övningar för lärare*. I broschyren ingår ett avsnitt om hur läraren kan använda och jobba med kursvärderingar. Med utgångspunkt från broschyren ska jämställdhetshandläggaren tillsammans med enheten för kvalitet och utvärdering utforma kursvärderingsfrågor om jämlikhet vad avser sexuell läggning och kön.

Föreståndaren för Centrum för genusvetenskap och prefekten för sociologiska institutionen

Ett mål för perioden 2006-2007 var att vidga universitetets kursutbud så att det avspeglar mångfalden i samhället. Det beslutades att det inom ramen för universitetets projekt bildningskurser skulle utvecklas en kurs som syftar till att problematisera begrepp såsom kön, etnicitet, heteronormativitet och tolerans. Centrum för genusvetenskap och sociologiska institutionen har under perioden utformat en universitetsgemensam kurs. Med start vårterminen 2009 kommer kursen *Tolerans – val eller skyldighet? En kurs om maktordningarna kön, sexualitet och etnicitet* på 7,5 högskolepoäng ges. Kursplanen återfinns i sin helhet i bilaga 1.¹

¹ Kursplanen bereds i grundutbildningsnämnden 080528 och fastställs av sociologiska institutionens styrelse 080604.

Bilagor

Bilaga 1. Förslag till kursplan "Tolerans – val eller skyldighet? En kurs om maktordningarna kön, sexualitet och etnicitet" 7,5 högskole-poäng, bildningskurs

Core curriculum. 7,5 ECTS credits.

Kurskod:

Mål/Förväntade studieresultat

Kursen syfte är att studenten tillägnar sig en grundläggande förståelse för såväl den vetenskapliga diskussionen som den samhälleliga debatten om kön, sexualitet och etnicitet. Dessa diskussionsfält ska sedan kopplas till tolerans och syftet med kursen är att studenterna ska få chansen att problematisera begreppen tolerans, kön, sexualitet och etnicitet.

Efter avslutad kurs ska studenten:

- kunna redogöra för de huvudsakliga ståndpunkterna i den vetenskapliga diskussionen kring kön, sexualitet och etnicitet.
- kunna föra en självständig, problematiserande och sammanhängande argumentation kring begreppet tolerans, i relation till kön, sexualitet och/eller etnicitet.
- kunna kommunicera kursens innehåll muntligt, det vill säga tillsammans med andra diskutera och problematisera begreppet tolerans i relation till samhälleliga maktordningar.
- självständigt delta i den samtida samhälleliga debatten kring kön, sexualitet och etnicitet genom att beskriva huvuddragen i den vetenskapliga debatten, jämföra olika ståndpunkter och ta ställning för en.

Undervisning

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, gruppövningar och om möjlighet finnes studiebesök. Obligatorisk närvaro framgår av kursschemat. Frånvaro från obligatoriska moment kompenseras genom inlämningsuppgifter.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet

Examination och betyg

Kursen examineras genom inlämningsuppgifter och hemtentamen. De betygsgrader som används är godkänd (G) och underkänd (U). Vid hemtentamen kan rest förekomma, men endast vid ett tillfälle och inlämnas inom 10 dagar.

Litteraturlista

Cullinan, Cris (1999) "Vision, Privilege, and the Limits of Tolerance" i *Electronic Magazine of Multicultural Education*, 1: 2, <http://www.eastern.edu/publications/emme>

Bergman, Erland (1983) *Fostran till tolerans?: etniska relationer i skolan: en rapport från Diskrimineringsutredningen*, Stockholm: LiberFörlag. 131 s.

Jeffreys, Sheila (1998) "Bisexual politics: a superior form of feminism?" i *Women's Studies International Forum* 22: 3, s. 273-285. 12 s.

Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige (2002) Paulina de los Reyes, Irene Molina och Diana Mulinari (red), Stockholm: Atlas. 336 s.

Moreno-Riaño, Gerson (2003) "The Roots of Tolerance" i *The Review of Politics*, 65:1 <http://www.jstor.org/view/00346705/ap050257/05a00080/0>. 19 s.

"The drag king anthology" (2002) *Journal of homosexuality* 43:3/4. Ca 200 s i urval.

Walzer, Michael (1998) *Om tolerans*, Stockholm: Atlas. 154 s.

Östergren, Petra (2006) *Porr, horor och feminister*, Stockholm: Natur och Kultur. Ca 200 s i urval.